

กลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ จังหวัดขอนแก่น : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม Strategies of Student Support System in Amata Technological College Khon Kaen Province : A Participatory Action Research

อภิชาติ เกตุภูเขียว (Aphichat Ketphukhiao) *

ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (Thanomwan Prasertcharoensuk, Ph.D.) **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ วิธีดำเนินการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมี 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติการ 3) การสังเกต และ 4) การสะท้อนผล กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว จำนวนทั้งสิ้น 39 คน นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลจากการดำเนินการพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ จังหวัดขอนแก่น โดยผู้เกี่ยวข้อง คือผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน กระบวนการพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม สามารถพัฒนาครูผู้ร่วมวิจัยใน ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ 1-3 ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดี ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวม 1) มีการบรรจุแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายในการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ทำให้วิทยาลัย มีข้อมูลนักเรียนที่รอบด้านและเป็นปัจจุบัน 2) มีการสร้างเกณฑ์การคัดกรองเป็นของวิทยาลัยและ

คำสำคัญ: การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลยุทธ์ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Keywords: Student Support System, Strategies, Participatory Action Research

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คัดกรองนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา 3) มีการนำผลการคัดกรองมาจัดกิจกรรมโครงการเพื่อส่งเสริมการพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) ในส่วนของการส่งต่อไม่พบเอกสารที่ใช้ในการส่งตัวนักเรียนที่มีปัญหา ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกวิทยาลัย แต่ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหายุ่งยาก ไปยังหน่วยงานหรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือนักเรียนและในส่วนของเอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีมิตะ ได้มีจัดเก็บเอกสารไว้ในตู้ที่มีติดขัด ด้านงานปกครองการดูแลนักเรียน พบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยฯเห็นถึงความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษามีความตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการดำเนินงานตามกิจกรรมหลัก 5 ด้าน มีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนรับทราบปัญหา และช่วยดูแลอบรมสั่งสอนนักเรียนร่วมกับวิทยาลัย นักเรียนได้มีการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งนอกจากจะเป็นผู้ให้ข้อมูลแล้วยังช่วยในการพัฒนาเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

Abstract

This research was a Participatory Action Research. The objective was to develop the strategies in implementation of student support system in Amata Technological College. The research methodology included 4 phases of Participatory Action Research as follows: 1) Planning, 2) Action, 3) Observation, and 4) Reflection. The target group consisted of 39 consultant teachers, and school counselors. The findings were presented in Descriptive Analysis. Data obtaining from the Questionnaires were analyzed to find the Mean, and Standard Deviation.

The research findings:

The findings from implementation in developing the strategies of student support system in Amata Technological College, Khon Kaen Province, by related people as: the administrators, consultant teachers, and school counselors participating in every phase of research study, the process of development in strategies of Participatory Student Support System, could develop the participant teachers in Vocational Certificate 1-3 to obtain knowledge and comprehension in implementation of student support system very well. All of 5 aspects in overall of student support system included: 1) there were plans of student support system, various kinds of instrument were administered in studying individual student, consequently, the college consisted of information in every aspect and update one, 2) there were criteria for selection belonged to the college, and able to select the students into 3 groups as; the normal group, the at risk group, and the problematic group, 3) the findings from selection were organized the project activities for enhancing the development, prevention, and problem solving as well as the student transfer, 4) the documents of student support system, they were stored in covered completely cabinet. For the administration work, the participation in student support system, the college administrators saw the importance of student support system. The school counselors

and consultant teachers had awareness of importance in student support system by implementation based on 5 major activities, cooperation with students' parents as well as related work units to ask for cooperation in work practice of student support system. The students' parents participated in expressing their opinion in student support system as well as were informed the problems, and collaborated in taking care of students at homes. The students participated in implementation of the student support system not only as the informants but also the facilitators in developing their own friends which would affect the student support to be efficient, and most benefit for students.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งถือได้ว่าเป็นกฎหมายแม่บทของการศึกษาไทย ที่มีจุดมุ่งหมายกำหนดเป้าหมายการพัฒนาการศึกษา ที่พัฒนา “คน” ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หรือเป็นคนดี คนเก่งและคนที่มีความสุข (มาตรา 6) และ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของคน ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลมีลักษณะด้านการรู้จักคิดวิเคราะห์ สามารถแก้ปัญหาได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หรือเป็นคนดี คนเก่งและคนที่มีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการ กำกับ ดูแลและส่งเสริมการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับ กำหนดนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาให้กับส่วนราชการในสังกัดซึ่งเป็นผู้รับ

ผิดชอบการจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดเป็นนโยบายสถานศึกษาในสังกัด ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุขมีความรู้สึกรักเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการตัดสินใจการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกรมสุขภาพจิต จึงได้กำหนดแนวทางในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ปัญหา และ 5) การส่งต่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 เป็นเขตพื้นที่การศึกษาหนึ่งที่ได้รับนโยบายให้ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวโดยมอบหมายให้กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาจัดระบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน ครูสามารถเข้าใจและรับรู้ปัญหาของนักเรียนนักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมตามความสามารถและความถนัดของตนเองและโรงเรียนสามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทันเวลาที่ในกรณีที่พบเห็นนักเรียนประสบปัญหา แต่ยังพบปัญหาในการดำเนินการอยู่หลายอย่างในการที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ

วิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ที่หมู่ 4 ตำบลหนองสองห้อง อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2554 เปิดทำการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1-3) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ครูและนักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีสัมมาคารวะ มีความซื่อสัตย์ในระดับดี (การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขององค์กรมหาชน) เป็นโรงเรียนที่มีความโดดเด่นในเรื่องการบริหารจัดการเรียนการสอนรวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชนแต่ยังพบปัญหาในการดำเนินการอยู่หลายอย่างในการที่จะทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ อาทิ เช่น ปัญหาการขาดเรียน ปัญหาด้านสภาพครอบครัว เช่น พ่อแม่หย่าร้าง แยกทางกัน ปัญหาเด็กเรียนออกกลางคันเพื่อออกไปประกอบอาชีพหารายได้ช่วยเหลือครอบครัว ปัญหาฐานะยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายในการเรียน ซึ่งเป็นปัญหาที่ทางวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะได้ตระหนักเห็นความสำคัญและหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขต่อไป

จากสภาพปัญหาและสาเหตุของนักเรียนนักศึกษา ดังกล่าวข้างต้นนับว่าส่งผลต่อความสูญเสียทางการศึกษาและความเสียหายอย่างสูงต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศ ผู้วิจัยในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษามีความสนใจที่จะทำการศึกษากการวางแผนกลยุทธ์ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะจังหวัดขอนแก่น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีแผนเชิงกลยุทธ์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอย่างเข้มแข็งเป็นรูปธรรมตลอดจนช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาคณะครูมีแนวปฏิบัติที่มีมาตรฐานและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถจัดการช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

มีประโยชน์และคุณค่าต่อการพัฒนาคน การพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหากลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ ตามกรอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (2547) ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ปัญหา และ 5) การส่งต่อ

2. กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการจำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษาจำนวน 36 คน ครูแนะแนว จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 39 คน

3. ระยะเวลาการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2554 ระหว่างเดือน ตุลาคม 2554 - มีนาคม 2555

4. วิธีการวิจัย

การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart, (1992) ประกอบไปด้วย การวางแผน (P:Planning) การปฏิบัติการ (A:Action) การสังเกต (O:Observation) และการสะท้อนผล (R:Reflection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามลักษณะของการใช้ ดังนี้

1. คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 ด้าน (กรมสุขภาพจิต, 2547) ดังนี้ (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมนักเรียน (4) การป้องกันและแก้ปัญหาและ (5) การส่งต่อ
2. แบบบันทึกความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
3. แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
4. แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ โดยใช้ประเด็นจากแนวการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจากผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. กล้องถ่ายรูป
6. แบบบันทึกการพฤติกรรมเอกสารหลักฐานงานปกครองวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่เลือกใช้ในการวิจัยที่ได้จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกันเป็นระยะ ๆ ดังนี้

1. จัดทำเป็นข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ต่าง ๆ โดยพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลักในการแบ่งปรากฏการณ์และหาความถี่ของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น
2. จัดแบ่งข้อมูลจากการบันทึกภาคสนามของผู้วิจัยในส่วนที่เป็นข้อความพรรณนาเหตุการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. การวิเคราะห์ข้อมูลทำให้เป็นสภาพปัจจุบันจากข้อความพรรณนาเหตุการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยนำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละวัตถุประสงค์ที่วิเคราะห์แล้ว ไปให้ผู้ร่วมวิจัยและบุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบ ยืนยันตรวจสอบแก้ไขผลการวิเคราะห์และคำแนะนำ เพื่อปรับปรุงรายงานให้ถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้นการตรวจสอบข้อมูลจะใช้บุคลากรหลายคนในเหตุการณ์ของกระบวนการ

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1) สภาพปัจจุบันก่อนการพัฒนา พบว่า การพัฒนากลยุทธ์ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ซึ่งจะเห็นได้จากสภาพปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ปรากฏในชั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่การรู้จักข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การคัดกรองนักเรียน ยังไม่มีเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน และไม่มีเอกสารงานอ้างอิงการปฏิบัติงาน การส่งเสริมพัฒนา รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหามีการจัดกิจกรรมหลากหลายแต่เนื่องจากไม่มีการคัดกรองนักเรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมจึงไม่ครอบคลุม ไม่ตรงกับความต้องการและสภาพปัญหา การส่งต่อ เป็นลักษณะการส่งภายในไปยังครูท่านอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่นครูฝ่ายปกครอง ไม่พบเอกสารบันทึกการส่งต่อ การส่งต่อภายนอกไม่มีในดำเนินงานปกครองการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังขาดการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านอื่น ๆ ในส่วนของผู้ปกครองนักเรียน ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการมีส่วนร่วมของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามที่วิทยาลัยฯ ได้จัดขึ้น

2) ผลการพัฒนากลยุทธ์ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ได้ดำเนินการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (P: Planning) การปฏิบัติ (A: Action) การสังเกต (O: Observeion) และ การสะท้อนผล (R: Reflection) ใช้กระบวนการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวม วิทยาลัย

มีการบรรจุแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน 1) มีการใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลาย
ในการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ทำให้วิทยาลัย
มีข้อมูลนักเรียนที่รอบด้านและเป็นปัจจุบัน 2) มีการ
สร้างเกณฑ์การคัดกรองเป็นของวิทยาลัยและคัดกรอง
นักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและ
กลุ่มมีปัญหา 3) มีการนำผลการคัดกรองมาจัดกิจกรรม
โครงการเพื่อส่งเสริมการพัฒนา ป้องกันและแก้ไข
ปัญหา 4) ในส่วนของการส่งต่อไม่พบเอกสารที่ใช้
ในการส่งตัวนักเรียนที่มีปัญหา ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ภายนอกวิทยาลัย แต่ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึง
ความสำคัญในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหายังยกไปยัง
หน่วยงานหรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ
นักเรียนและในส่วนของเอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีมตะ ได้มีจัดเก็บเอกสารไว้
ในตู้ที่มิดชิด ด้านงานปกครองการดูแลนักเรียน พบว่า
ผู้บริหารวิทยาลัยฯเห็นถึงความสำคัญของระบบการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษา
มีความตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน โดยการดำเนินงานตามกิจกรรมหลัก
5 ด้าน มีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการ
ปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน
ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนรับทราบปัญหา และช่วย
ดูแลอบรมสั่งสอนนักเรียนร่วมกับวิทยาลัย นักเรียนได้
มีการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนซึ่งนอกจากจะเป็นผู้ให้ข้อมูลแล้วยัง
ช่วยในการพัฒนาเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

2. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
แบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยมี
วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากลยุทธ์ด้านการดำเนินงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วิธีการวิจัย
เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากผลการวิจัยผู้วิจัย
สามารถนำมาอภิปรายผลตามกรอบการวิจัยได้
ดังต่อไปนี้

1) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
วิทยาลัยเทคโนโลยีมตะ

(1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

พบว่า วิทยาลัยฯ มีบุคลากรที่
รับผิดชอบเกี่ยวกับเอกสารในการเก็บข้อมูลการรู้จัก
นักเรียนเป็นรายบุคคลโดยตรง ครูที่ปรึกษามีความรู้
ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของระบบการช่วยเหลือ
นักเรียนดีขึ้น มีการใช้เครื่องมือในการศึกษานักเรียน
เป็นรายบุคคลที่มีความหลากหลาย จึงทำให้มีการเก็บ
ข้อมูลอย่างเป็นและมีการการบรรจุแผนงานระบบ
ดูแลไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีและมีหัวหน้างาน
ครูที่ปรึกษาเป็นคนดูแลเรื่องเอกสารอย่างเป็นระบบ

(2) ด้านการคัดกรองนักเรียน

พบว่าวิทยาลัยฯ ได้ร่วมกัน
สร้างเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนตามบริบทของ
วิทยาลัยฯ ได้ข้อมูลนักเรียนอย่างรอบด้าน โดยช่วยกัน
ทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่
ด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสารเสพติด
ด้านเพศ และพฤติกรรม ด้านการคุ้มครองเด็กนักเรียน
ด้านความสามารถพิเศษ ซึ่งจะสามารถจัดกลุ่มนักเรียน
ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และ
กลุ่มมีปัญหา มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบทำให้
โรงเรียนมีข้อมูลนักเรียนที่เป็นปัจจุบันและมีการบรรจุ
แผนงานระบบดูแลไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีและ
มีหัวหน้างาน ครูที่ปรึกษาเป็นคนดูแลเรื่องเอกสาร
อย่างเป็นระบบ

(3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน

พบว่า วิทยาลัยฯ โดยครูที่
รับผิดชอบได้ร่วมกันนำผลเกณฑ์การคัดกรองที่ได้
มาหากลยุทธ์หรือแนวทางในการส่งเสริมกับคณะ
ผู้บริหารและครูอาจารย์ มีการสรุปประเด็นปัญหาจาก
การคัดกรองนักเรียนพร้อมหากลยุทธ์ในการส่งเสริม
มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาตามเกณฑ์
การคัดกรองคณะครูมีการจัดกิจกรรมโครงการรณรงค์
สงวนตัว เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการ
กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

โครงการสานสัมพันธ์ฉันท์พี่น้องในกิจกรรมเพื่อนพ้อง
พี่น้องสัมพันธ์ และ กิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม
เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่าง
เพื่อนร่วมห้องพร้อมให้นักเรียนพัฒนาตนเอง สามารถ
อยู่ร่วมกันกับหมู่คณะได้อย่างมีความสุข

(4) การป้องกันและแก้ไขปัญหายา

พบว่า ครูที่รับผิดชอบ/ครูที่ปรึกษา
ได้ร่วมกันนำผลเกณฑ์การคัดกรองมาหาแนวทางแก้ไข
ปัญหา ซึ่งจากเกณฑ์การคัดกรองพบว่า นักเรียน
ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง
และกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการแต่งกาย ด้านการ
เข้าเรียน ด้านการปฏิบัติตาม งานปกครองมีการดำเนิน
ในการพูดคุยทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัยฯ และการขอ
ความร่วมมือกับสถานประกอบการในการห้ามนักเรียน
เข้าไปในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ด้านเศรษฐกิจ ด้านเพศ
และสารเสพติด โรงเรียนมีออกเยี่ยมบ้านของนักเรียน
ที่มีปัญหา เพื่อพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับความ
ประพฤติของนักเรียนวิทยาลัยฯ จึงมีการจัดกิจกรรม
เพื่อแก้ปัญหานักเรียน เช่น ได้มีการจัดหาทุนการ
ศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนหรือกองทุนกู้ยืม เพื่อการ
ศึกษา (กยศ.) ทางวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ ร่วมกับ
โรงพยาบาลอำเภอหนองสองห้องในการจัดกิจกรรม
เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาเรื่องเพศ โดยจัดโครงการ
กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์
ในวัยรุ่นและความร่วมมือไปยังกับสถานีนตำรวจภูธร
อำเภอหนองสองห้อง ในการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการ
ป้องกันปัญหายาเสพติด

(5) ด้านการส่งต่อ

พบว่า ในช่วงที่ทำการใช้ระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในขั้นตอนนี้ยังไม่พบว่ามี
ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา/งานปกครองท่านใด ได้มี
การส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ภายนอกวิทยาลัยฯ แต่ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึง
ความสำคัญในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหายังคงไปยัง
หน่วยงานหรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ

นักเรียน ในส่วน ของเอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนได้มีการจัดเก็บเอกสาร โดยมีครูผู้รับผิดชอบ
โดยตรง

(6) ด้านงานปกครอง

พบว่า มีการดำเนินการในการพูดคุย
ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
กฎระเบียบของโรงเรียน และการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน
ตลอดจนการขอความร่วมมือกับสถานประกอบการ
ในการห้ามนักเรียนเข้าไปในสถานที่ที่ไม่เหมาะสมแล้ว
และได้นำเครื่องมือประกอบไปด้วย แบบติดตามการ
เข้าร่วมกิจกรรม แบบสังเกตการณ์แต่งกาย แบบสังเกต
การเข้าเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมด้านการปฏิบัติตาม
ไปใช้กำกับ ติดตามนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จากการ
สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทางด้านการเข้าร่วม
กิจกรรม การแต่งกาย การเข้าเรียน และพฤติกรรมด้าน
พบว่า ยังมีปัญหายาบางด้านที่ไม่บรรลุตามเป้าหมาย
ที่กำหนด

2) ผลการพัฒนากลยุทธ์ด้านการดำเนินงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยี
อมตะ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
(Participatory Action Research: PAR)

ก่อนการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน จากสภาพปัญหาระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนที่ปรากฏในขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่พบว่า
ครูที่ปรึกษารู้จักข้อมูลของนักเรียนในปกครอง แต่ยังไม่
มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การคัดกรองนักเรียน
ยังไม่มีเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน และไม่มีเอกสารงาน
อ้างอิงการปฏิบัติงาน การส่งเสริมพัฒนา รวมถึงการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหายา ได้มีการจัดกิจกรรมหลากหลาย
แต่เนื่องจากไม่มีการคัดกรองนักเรียน ดังนั้นการจัด
กิจกรรมจึงอาจไม่ครอบคลุม ไม่ตรงกับความต้องการ
และสภาพปัญหา การส่งต่อ เป็นลักษณะการส่งภายใน
ไปยังครูท่านอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่นครูฝ่ายปกครอง
ไม่พบเอกสารบันทึกการส่งต่อ การส่งต่อภายนอกไม่มี
ด้านงานปกครองการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังขาดการมีส่วนร่วมร่วมกับ

ผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านอื่น ๆ ในส่วนของผู้ปกครองนักเรียน ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการประชุมผู้ปกครองประจำปี และการมีส่วนร่วมของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามที่วิทยาลัยฯ ได้จัดขึ้น

หลังจากที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ แล้วพบว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ ทั้ง 6 ด้าน ในภาพรวม พบว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ มีการบรรจุแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายในการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ทำให้วิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ มีข้อมูลนักเรียนที่รอบด้าน และเป็นปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้สร้างเกณฑ์การคัดกรองเป็นของวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะและสามารถคัดกรองนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา จากนั้นได้นำผลการคัดกรองมาจัดกิจกรรมโครงการเพื่อส่งเสริมการพัฒนา ป้องกัน และแก้ไข้ปัญหา ในส่วนของการส่งต่อไม่พบเอกสารที่ใช้ในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกโรงเรียนแต่ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา ยุ่งยาก ไปยังหน่วยงานหรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับ อาณัติ ราชโสม (2554) ที่กล่าวว่า กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบการมีส่วนร่วมสามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลนักเรียน สามารถเลือกใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการที่เหมาะสมได้ และสามารถจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกคน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พิจิตร ราชบุตร (2543) ที่กล่าวว่า การจัดอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ

บุคคลอย่างมีระบบ เพื่อให้บุคคลนั้นมีความรู้ความเข้าใจทักษะ และเจตคติที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยต้องคำนึงถึงกลวิธีที่เหมาะสมของเทคนิคที่จะนำมาใช้ ซึ่งการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการประชุมที่มีการลงมือกระทำเพื่อแก้ปัญหา หรือ ปฏิบัติจริง ในส่วนของเอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ ได้มีจัดเก็บเอกสารไว้ในตู้ที่มิดชิด ด้านงานปกครอง การมีส่วนร่วมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะเห็นถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษามีความตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการดำเนินงานตามกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรมประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนรับทราบปัญหา และช่วยดูแลอบรมสั่งสอนนักเรียน ในขณะที่อยู่บ้าน นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งนอกจากจะเป็นผู้ให้ข้อมูลแล้วยังช่วยในการพัฒนาเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉรวาดี สุขชัยวร (2553) ที่กล่าวว่า ผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง นักเรียนต้องมีส่วนร่วมดำเนินการทุกขั้นตอนให้มีความสำคัญและรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดจนสนับสนุน และช่วยเหลือกันซึ่งสอดคล้องกับ สุเพชร สุขเกษม (2550) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหาร คือ กระบวนการที่สถานศึกษาได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นนั้น คือ ผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลการวิจัย และการอภิปรายผลการวิจัยสามารถให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1) ในการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้นั้นผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเห็นความสำคัญ และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยอาจมีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียน ส่วนครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ ควรมีการประชุมเพื่อให้สามารถดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงกัน

2) การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้นั้น ต้องทำความเข้าใจและอาศัยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจะประสบผลสำเร็จ ดังนั้นในการคัดเลือกคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงต้องเลือกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง สมควรใจ ยินดีให้ความร่วมมือ

3) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนั้นผู้บริหารจึงควรเห็นความสำคัญและ

เป็นผู้นำในการนำระบบ เพื่อที่จะขับเคลื่อนให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ในระหว่างการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการสะท้อนผลในแต่ละขั้นตอน รายงานผลเป็นระยะๆ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องตื่นตัวและทราบผลการพัฒนาเพื่อที่จะได้นำไปพัฒนาผู้เรียนและขั้นตอนต่าง ๆ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

5) ปัญหาที่ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จในระหว่างการจัดหรือปัญหาที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในภาคเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) กลยุทธ์ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นสามารถประยุกต์ใช้ได้ แต่เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นศึกษาเฉพาะวิทยาลัยเทคโนโลยีอมตะ จึงควรมีการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่นเพื่อประโยชน์ในการดูแลนักเรียนต่อไป

2) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรให้ผู้ปกครอง กรรมการบริหารสถานศึกษา ตัวแทนชุมชนและตัวแทนนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยด้วย

เอกสารอ้างอิง

- คู่มือครูสำหรับดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต. (2547). นนทบุรี: กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข.
- พิจิตร ราชบุตร. (2543) ปัญหาการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุเพชร สุขเกษม. (2550). ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อำเภอเขาสวนกวาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัจฉรวาดี สุขชัยบรร. (2553). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาณัติ ราชโสม. (2554). การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนบ้านสวนอ้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. การศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.